

„Přihodí-li se nám nějaká nepříjemnost nebo ocitneme-li se v nějakých nesnázích, máme sklon obviňovat z toho druhé lidi nebo si naříkat na svůj osud, místo co bychom si pomyslili, že stává-li se nám nepříjemným nebo obtížným něco vnějšího, na nás nezávislého, znamená to, že je něco v nepořádku v nás samých.“

Epiktetos z Hierápole

Vážené posluchačky,
Vážení posluchači,

zimu jsme přečkali. Podle dlouhodobé předpovědi měla být krutá a dlouhá. Naštěstí se předpověď zcela nevyplnila a tak máme opět jaro a můžeme se zase vypravit do přírody. Souhlasím, že se dá chodit na vzduch za každého počasí, však se také říká, že není špatné počasí, ale jen špatně oblečení lidé. Už se ozývají dobrovolníci z našich řad, kteří jsou ochotni připravit zajímavou vycházku nebo třeba za opravdu ukrutného deště připravit zajímavé povídání například o cestování a poznávání našich a cizích krajů. Už v letošním akademickém roce jsme využili naše kolegyně, které se zúčastnily dobrovolnického projektu celoživotního vzdělávání dospělých GAIN – Grundtvig 2012-2014, které předvedly některé ze svých prezentací připravených pro svoje slovenské partnery. Program Klubu by měl být totiž vyplněn především z řad dobrovolníků. Popřemýšlejte a napište nebo se zastavte v kanceláři a nabídněte, čím byste rádi přispěli a pomohli tak obohatit program Klubu. Předem Vám už děkuji za Vaše návrhy a těším se na přípravu rozmanitého programu pro příští event. ještě letošní akademický rok.

Srdečně zdraví a těší se na Vás

Obsah

♣	Aktuality z naší U3V	2
♣	Celoživotní vzdělávání dospělých – dobrovolnický projekt GAIN	3
♣	Příspěvky posluchačů U3V	8
♣	Zajímavosti	16
♣	Zábavný koutek	19

♣ Aktuality z naší U3V

Nové kurzy na akademický rok 2014/2015

Nadchází období, které posluchači U3V na FF UK nedočkavě očekávají. Tak jako každý rok je duben časem vydávání katalogu kurzů, kde si mohou čtenáři přečíst anotace nově připravených kurzů a získat další informace o studiu v novém akademickém roce. Počet nabízených kurzů se rok od roku zvyšuje, na příští období jsme jich nachystali 44 z různých oblastí zájmu, např. z historie, psychologie, divadla, filmu, hudby, genealogie a dalších.

Nárůst zaznamenáváme nejen v počtu kurzů, ale též v počtu přihlášených uchazečů a přijatých posluchačů. V akademickém roce 2013/2014 se ke studiu řádně zapsalo celkem 1763 posluchačů. Celkový počet návštěvníků je ale 3487, neboť většina osob má zapsaných více kurzů. Každý pátek pak projde fakultou přes 500 seniorů. Pro zajímavost je dobré zmínit, že 86% z celkového počtu posluchačů U3V jsou ženy. Tento trend je celospolečenský, vzdělávacích aktivit různého směru se skutečně ve větší míře účastní ženy. Nechtěli bychom, aby se vzdělávání v pozdějším věku stalo záležitostí ryze ženskou, a doufáme, že snad nová nabídka zaujme i více mužů. Vždyť Univerzity třetího věku nejsou pouze o výuce a vzdělávání, plní i funkci sociální, kdy navracejí osoby v seniorském věku zpět do společnosti a mezi lidi, kde se mohou seznámit a navázat nová přátelství.

Podání přihlášek ke studiu bude možné v termínu od 5.5.2014 do 30.5.2014 e-mailem, poštou nebo osobně. Více se dozvíte v Pravidlech pro studium, které vydáváme během dubna společně s katalogem. I tato záležitost se stala tradicí, kdy většina zájemců netrpělivě očekává datum, kdy může poslat přihlášku a důsledkem toho je, že je většina kurzů obsazena během tohoto jednoho dne. Jasně nám to dokazuje, že zájem je neustále vysoký a vlastně se každý rok zvyšuje a že stále poptávka převyšuje nabídku. V pozitivním smyslu nám to přináší poznatek, že staří lidé jsou zvědaví a aktivní, chtějí se zapojovat do společnosti a obohacovat své znalosti. A přináší nám to důkaz, že naše práce není zbytečná a že se nám daří pečovat o naše posluchače tak, že se k nám rádi vrací.

Slavnostní setkání absolventů U3V za akademický rok 2013/2014

Tzv. „promoce“, neboli setkání absolventů Univerzity třetího věku na FF UK je oblíbenou událostí, na kterou se mnoho našich posluchačů – absolventů těší. Role se náhle obrací a senioři ve slavnostních oděvech přebírají „diplomy“ a společně s dětmi, vnoučaty (možná též studenty) či přáteli usedají do lavic a sledují slavnostní ceremoniál u příležitosti zakončení studia. Letos vychází slavnostní setkání na čtvrtek 5. června. Podle zkušeností z loňského roku by stálo za úvahu, zda by nebylo vhodné připravit plovací vesty a záchranné čluny, ale jelikož jsme optimisti a víme, že dvakrát do stejné řeky nevstoupíme, budeme spoléhat na všemocnou přírodu, že nám sešle pěkné slunečné počasí. Držte nám palce!

JN

♣ Celoživotní vzdělávání dospělých – dobrovolnický projekt GAIN

GAIN (aGAIN connected by volunteerING) na návštěvě v Praze 8

Během pobytu slovenských dobrovolnic z partnerské organizace ŽU Žilina jsme se společně vydaly na zajímavou návštěvu do Prahy 8. Obvodní ústav sociálně-zdravotnických služeb (OÚSS, organizace zřízená a financovaná MČ Praha 8) nabízí seniorům žijícím v této městské části mimo sociálních a zdravotnických služeb také celou řadu dalších zajímavých aktivit. V r. 2008 zde totiž vzniklo **Centrum aktivizačních programů (CAP)** podporující smysluplné využívání volného času seniorů. Nabízí jim zdarma pravidelné aktivity sportovní, rukodělné, kulturní i jazykové, výuku na PC i jednorázové zajímavé přednášky. A skvělé je, že uvedené programy vedou dobrovolníci – z velké části z řad seniorů!

Paní ředitelka OÚSS PhDr. Miroslava Holá nás seznámila s aktivitami MČ na poli sociálně-zdravotnických služeb i s činností CAP (a spolu s Petrou Holou) nám ukázala PC učebnu i prostory, kde se senioři scházejí k různým aktivitám. My jsme ji informovaly o našem projektu, slovenské kolegyně se následně rozhovořily o dobrovolnických aktivitách v rámci U3V v Žilině i o svých zkušenostech. Debata byla skutečně obohacující pro všechny zúčastněné.

Marie Okrouhlá

Čriepky zo slovenčiny a češtiny vo výklade

Mnohí z nás počas pobytu, či už Slováci v Čechách alebo Česi na Slovensku, sa spoliehajú na temer podobnú, možno až rovnakú slovnú zásobu našich oboch jazykov. Až sa stretnú s nečakanou jazykovou rozdielnosťou, ich rozuzlenie vyčarí počudovanie a možno aj úsmev na tvári.

Nebudem teraz polemizovať o tom ako slovenčina a čeština majú k sebe blízko. Nebudem ani viesť debaty o tom, kto z nás viac rozumie reči toho druhého. A nebude to ani nostalgická pitva role bratislavských pondelkových večerných inscenácií, či Dietlových seriálov a príbehov na poznanie našich oboch jazykov sa navzájom.

Skôr by som chcela vybrať zopár rozdielností z oboch jazykov – zopár jazykových čriepok. Zároveň zámer môjho príspevku je, aby Vás niektoré výrazy, vysvetlenia, prirovnania a zaujímavosti pobavili. Tak poďme spolu poodhaliť niektoré jazykové záhady a poodhľme aj niečo okolo nich.

Jazykové záhady – **slovenčina** – **čeština** – a zaujímavosti k tomu:

atrament – inkoust

poznatok z našich školských rokov – dobrý atrament sa nedá vygumovať...

čo dnes stále platí – prváčikovia - školáčikovia prvý rok v škole musia začať písať ceruzou a obyčajným plniacim perom...

poznámka na margo – na trhu v súčasnosti sú už len plniace perá na bombičky, nie ako sme to mali my za našich čias na pumpičku a špinavé prsty od atramentu a vyliaty atrament po stole bol bežnou nehodou školáčka

bocian – čáp

hovorové – má krk ako bocian - *dlhý*;

prirovnanie – prišiel k nám bocian - bocian ti doniesol bračeka, sestričku - bocian ťa doniesol - narodilo sa dieťa; - používané informácie deťom o narodení súrodenca;

Povery a povesti – Na schopnosť prinášať novorodencov bocianmi verili kedysi všetky deťúrence, s veľavravnými pohľadmi mládež a potmehutským úsmevom aj stárež. Všetci si zacláňali oči pred slnkom, pozerajúc sa na ich ladné krúživé plachtenie nad lúkami, záhradami a domami, akoby sa chceli presvedčiť, či v plachtičke nový prírastok do rodiny. Ak niekomu na dom, komín, humno, stoh alebo osamelý strom v záhrade sadol bocian, každému bolo jasné, že tam o pár mesiacov zaznie detský plač. Mnohí dokonca lákali tento symbol plodnosti na svoj grunt, kládli na strechy a stĺpy kolesá a iné podpory vhodné pre bocianie hniezda.

Aj bocianí klepot v apríli – máji, ktorý sa ozýval už všade a často „zábudlivcom“ a „lenivcom“ pripomínal „Už je čas nemiesiť cesto“ inak „ Zasad' semeno, aby zem urodila a žena porodila“. Bocianie páriky na hniezdach často nedbali na pranostiky“ Ak v marci gója klepotá, dočkáme sa horúceho leta“, alebo „Ak sa bociany tárajú, bude špatný čas“.

Zaujímavosti – Tvárou tohtoročnej kampane „Vták roka“ sa stal bocian biely. Prílet prvých jedincov z afrických zimovísk možno očakávať už po „Jozefovi“. "V pozornosti budú bociany biele vo všetkých krajinách, kde hniezdia. V roku 2014 sa totiž dozvieme, koľko ich žije a hniezdi v celom areáli rozšírenia.

Čaro – kouzlo

príťažlivé pôsobenie, príťažlivá krása: čaro prírody, čaro zasneženej krajiny, čaro hôr, čaro Vianoc, čaro lásky

cvikla – červená řepa

oblíbená zelenina v našich domácnostiach, používa sa aj výraz červená repa
prirovnanie – červený ako cvikla

čriečky – střípky

zdrobnenina – niečo malé, drobné – od slova **črepy – střepy**

Malé, drobné kúsočky, ktoré tvorivým skladaním, vytvoria mozaiku možno života, možno šťastia...

čučoriedka – borůvka

druh lesnej rastliny a jej plod; hovorí sa im: „modrý lesný drahokam“; vhodné melodické slovenské slovo na jazykové cvičenie pod heslom „jazyk si nezlomíš, ak si ho precvičíš“

dopyt – poptávka

Poznáte „Zákon klesajúceho dopytu a rastúcej ponuky“?

Je ekonomický zákon, podľa ktorého s rastúcou cenou - za inak nezmenených podmienok - klesá dopytované množstvo a rastie ponúkané množstvo tovaru a vytvárajú sa „ležiaky“, preto lákadlom na likvidáciu „ležiakov“ sú dnes často lákavé „zľavy“.

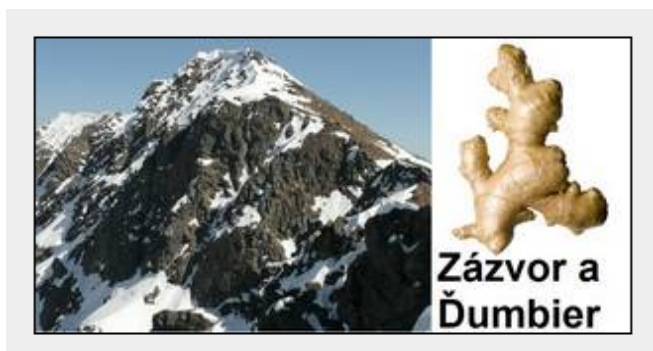
ďumbier - zázvor

Nie nemám na mysli „Ďumbier“ - najvyšší vrchol Nízkych Tatier (2043 m) v hlavnom hrebeni medzi Krúpovou hoľou (1927 m) a Králičkou (1785 m) - mohutný vysokohorský masív, s vyše 500 m vysokými stenami, piliermi a žľabmi spadajúcimi do ľadovcových kotlov v záveroch Bystrej a Ludárovej doliny a vyskytujúcimi sa kamzíkmi a svišťami.

Ale druh voňavého korenia, zázvor, s veľmi výraznou, aromatickou a sladko pikantnou chuťou.

„Aký je rozdiel medzi zázvorom a ďumbierom na Slovensku?“ Možno už mnohí vedia, že zázvor a ďumbier znamená to isté. Akurát, že sa u nás v posledných rokoch oveľa viac rozšíril pojem zázvor, takže pijeme zázvorový čaj, zázvorové pivo, zázvorový tonic, zázvorové mojito, zázvorovú malinovku a kupujeme zázvorový sirup. Pomenovanie „ďumbier“ sa vyskytuje zriedkavejšie a snád by sme s ním uspeli možno len v predajni liečivých rastlín alebo lekárni. V hypermarkete sa Vám

môže stať, že u predavačky stojacej priamo pri debničke plnej koreňov ďumbieru, dostanete odpoveď, že nič také nemajú. Niektorí by asi skôr dokázali preložiť anglické slovo „ginger“ do slovenčiny ako zázvor, než by ich napadlo, čo je to vlastne ďumbier.

fľaša – láhev

hovorove – chovať dieťa na fľaške - živiť ho umelou výživou; mať rád fľašu - rád piť liehové nápoje;
príslovie Niet väčšieho blázna ako fľaša prázdna

kapusta – zelí

kel – kapusta

zeleniny, pri ktorých pri pomenovaní sa dopúšťame omylu v oboch jazykoch najčastejšie. V jedálničkoch je vyhľadávaná „červená kapusta“, „biela kapusta“, najviac však „kvasená kyslá kapusta“ – zázračná moc a bomba pre zdravie

Kel – labužnícka zelenina – studnica zdravia so svojou špecifickou chuťou. Najčastejšie sa pripravuje podobne ako kapusta.

kaleráb – kedlubna

vitamínový klenot – cenné sú aj listy – konzumuje sa surový aj upravený

kvaka – tuřín

Viete, že „kvaka“ patrí spolu so strukovinami, obilím, kapustou, cibuľou a cesnakom k najstarším potravinám konzumovaným na našom území do čias, kým neboli privezené zemiaky a neskôr ryža. Objavenie a dovoz zemiakov ju posunuli do úzadia.

mačka – kočka

Spolužitie mačky s človekom trvá minimálne 4 500 rokov. Počas tohto obdobia mali mačky rôzne postavenie – boli zbožňované, ale aj prenasledované a zatracované. Dnes zažívajú v mnohých kútoch sveta svoju renesanciu aj vďaka časovej nenáročnosti pri ich chove.

Po svojich predkoch zdedila vynikajúci zrak a sluch.

hovorove kočka – fešanda

Mnohí z nás iste poznáme pesničku od Elánu „Kočka“ (Jožo Ráž sa vyznáva k žene – kočke)

*Si kočka, si kočka, si kočka
A perfektne urobená
Si krajšia než obloha nočná
Než modlitba na kolenách.
Si kočka, si kočka, si kočka
A pre mňa si jediná z žien
v tom najhoršom pekle ťa počkám...*

maškrta – pamlsek

sladkosť – sladká maškrta – iste Vás napadnú maškrtky po ktorých sa zalizujete, ba čo viac ich pri predstave sa Vám už zbiehajú slinky

múr – zed'

pevný ako múr; stojí ako múr – pevne;

príslovie ísť hlavou proti múru – nerozvážne sa púšťať do niečoho, chcieť vykonať niečo s nedostačujúcimi silami, prostriedkami

pritisnúť niekoho k múru – priviesť do ťažkej situácie, zahnať do úzkych;

hlavu by si tĺkol o múr – veľmi ho mrzí niečo;

kričia, spievajú až sa múry trasú – veľmi hlučne správanie;

zatvoríť sa medzi štyri múry, žiť medzi štyrmi múrmi – život v odlúčenosti, v samote, v uzavretosti;

hlavou múr neprerazíš – neprebiješ

orgován – šeřík

záhrada ozdobný ker z čeľade olivovitých;

Každý kvet má svoju symboliku: Orgován fialový evokuje prvú lásku, biely predstavuje detstvo a čistotu a o ružovom sa symbolika nezmieňuje. Jedno však orgovánu akejkoľvek farby nemožno uprieť, že je poslom voňavej jari oslobodzujúcej od zimy, či už to bolo pred 69 rokmi, či teraz

pečienka – játra

poľovnícky slang pečienkár – *kto neoprávnene loví zver*;

Mnohí z nás si labužnícky pochutnávajú kulinárske dobroty pod názvom „Cigánska, restovaná kuracia, či husárska pečienka...“

pltník – vorař

robotník riadiaci plavbu plte dolu riekou – plť – ploché plavidlo, zhotovené z odkôrnených kmeňov, ktoré sú upevnené vedľa seba; používa sa obyčajne na prepravu dreva po prúde riek
prenesený význam – dopravovať drevo plťami; plť pláva dolu Váhom

Dnes vyhľadávaná turistická letná atrakcia – plavba na plti – napr. na Dunajci, či na Váhu

prevádzka – provoz

pojem pre činnosť, chod podniku, závodu, školy, obchodu, ale i stacionárneho stroja – zariadenia, či mobilného dopravného prostriedku

svokrovcí, svokra, svokor – tchýně, tchán

Každá z nás, resp. každý z nás iste zažil/la svokrovcov. Mnohí pri týchto slovách povzdychnú, iní zase nedajú dopustiť krivé slovo na ich adresu, a čo už prevažuje to nechám na vás, ale nedá mi nespomenúť, že vtipy o „svokrách“ dominujú na trhu „vtipov“.

rebrík – žebřík

pri tomto slove ma hneď napadol nasledujúci vtip: *Viete prečo kúpila blondína manželovi rebrík? Aby mohol postupovať vyššie v zamestnaní.* Pripájam súkromné ospravedlnenie „blondinám“ – tento vtip je reprodukováný, nie je mojím súkromným výtvorom

ťava – velbloud

púštny kopytník najčastejšie využívaný ako dopravný prostriedok v neschodných terénoch, kde je veľa piesku a málo vody

prírovnanie – byť smädný ako ťava – vzniklo preto, že v prirodzenom prostredí týchto zvierat len ťažko nájdeme vodu. Z čoho teda logicky vyplýva, že ťavy by mali byť automaticky smädné. V podstate to pravda je, pretože smädná ťava vypije aj päťdesiat litrov vody za niekoľko minút. V hrbe však vodu nemá. Tam si ukladá tuk, ktorým sa živí, a tak môže vydržať bez potravy aj dva týždne.

tovar – zboží

veci, ktoré uspokojujú potreby človeka a sú predmetom kúpy a predaja: kusový, metrový, strižný, kožený, textilný, potravinársky, spotrebný, módný, partiový, zahraničný, dovozový

zemiak – brambor

expresívny výraz – hovorí, ako keby mal zemiak v ústach – hovorí nezrozumiteľne, fufňavo; Zemiaky za svoju obľubu vďaka nenáročnosti na prírodné podmienky a predovšetkým mimoriadne vysokým hektárovým výnosom. Ich široké uplatnenie v európskom poľnohospodárstve na začiatku 19. storočia ochránilo Európu od cyklických hladomorov a „epidémií“ skorbutu. Český botanik a buditeľ Ján Svatopluk Presl ich vo svojom Rostlinopise považuje za „najväčší úžitok, ktorý ľudstvo z objavenia Ameriky malo“.

A na záver príklad, čo nám mnohým nezovšednie:

Praha nezovšednie – Praha se neokouká

Dúfam, že tých 25 čriepok zo slovenského a českého jazyka s mojím výkladom vám nielen pomôže pri lúštení krížoviek, sledovaní TV, či v osobnom kontakte pri turistike a rôznych tvorivých aktivitách, ale vám vyčarilo na tvári úsmev a nebudaj aj vylúdilo zdravý smiech.

Ing. Anna Frličková

(Projekt GAIN - Grundtvig Študentka U3V pri Žilinskej univerzite tretieho veku v Žiline, odbor „Spracovávanie web stránok a písanie pre médiá, Absolventka U3V študijný odbor „Človek a počítač“, Človek a médiá“)

♣ Příspěvky posluchačů U3V

Byla jsem dotázána, co mne zaujalo na přednáškách

Otázka je jednoduchá, odpověď složitější.

Musela bych začít tím, proč vlastně chodíme do školy. Moje sídlištní sousedky to vidí jasně – protože jsem podivín. Mám doma zvěřinec kombinovaný s botanickou zahradou, kde mají „normální lidi“ kompoty či obrovské obrazovky, tam já mám knihy – a nejen tam, od jara do podzimu dřu na zahradě a na starém domě. VIP jsou pro mne vědci a osoby z reality show jsou mi úplně lhostejné.

U3V je pro mne už několik let radostí. Její hodnocení je ve společnosti různé, vyskytují se zlé jazyky, a dokonce jsem to zaslechla i z veřejnoprávní televize, že chodíme do školy z dlouhé chvíle nebo dokonce v zimě se ohřát. Ano, ohřát se, ohřát si duši mezi přáteli a hlavně – doplnit si a propojit staré vědomosti, získat nové znalosti.

Za roky od našich školních let věda pokročila a tak se dovídáme mnohé z toho, co bylo staletí – a někdy i tisíciletí – skryto, setkáme se s tím, co nás samotné vlastně ani nenapadlo zkoumat, otvírají se nám příběhy předků v různých souvislostech. Můžeme s tím ale mít i problémy – se zjednodušováním až ke zkreslení dějin v učebnicích vnoučat či pravnoučat, v televizních seriálech a filmech, v běžném tisku i v knihách obecně oblíbených autorů „historických příběhů“.

A teď tedy k úvodní otázce

Velice si vážím odpovědného přístupu přednášejících k nám, kteří své vědomosti už nemáme kde „prodat“.

Vážím si snahy o objektivnost (až na jediného přednášejícího), s kterou se naši učitelé snaží prezentovat dějiny, i moderní dějiny – a že je to velice těžké, zvláště když některé – někteří – pamatují víc než přednášející.

Vážím si nekonečné trpělivosti a vlídnosti vyučujících z katedry pomocných věd historických. Čtení starých textů nám jde jako psovi pastva a oni ani náznakem nedají najevo, že mladí jsou šikovnější – nebo alespoň lépe vidí. Na každou hodinu nám přinesou text – zápis z gruntovní knihy, kupní smlouvu, zápis z matriky. Vždy je v něm životní příběh, který by byl námětem na román, zvláště když si ho promítneme do toho, co nám přednášeli ostatní vyučující – renomované capacity.

JAK JIM MŮŽEME – VŠEM – PODĚKOVAT?

Marie Hrubá

Velkou odměnou pro vyučující je především Váš obrovský zájem a nadšení, s kterým se u mladých studentů v takové míře nesetkávají. I potlesk na závěr přednášek vždycky potěší.

Pro kolegy – **psosér** je bažanka, bylina z rodu pryšcovitých, dříve užívaná v lidovém léčitelství. Najdete ji běžně na vlhkých přistíněných místech na humózních půdách. Při poranění rostliny z ní vytéká „mléko“, latex, které podobně jako např. akutol pokryje ránu. Raději bych ale užila betadinu či jodisol, při alergii na jod přetřít lihem, léčit obkladem z odvaru řepíku.

Ve druhém čísle našeho časopisu byla otázka právě na tuto léčivku. Samozřejmě v současné době každý raději sáhne po účinnějších prostředcích, ale dříve se na vesnici využívaly především znalosti z oblasti léčivých rostlin.

Karel Kryl

Dnes jsem zaslechla v rádiu zprávu, že se chystá koncert na počest nedožitých sedmdesátin Karla Kryla. Výročí bude až 12. dubna, o něco dříve, 3. března, uplyne 20 let od jeho smrti. Po této informaci odvysílali písničku „Martina.“ Mně při poslechu přebíhal až mráz po zádech. Nevím, jak bych to vyjádřila, na mysl se mi stále vkrádá slovo „prorok“. Je to tak, v dávných dobách se takové osobnosti tak nazývaly. Ne jenom pro jeho hořké písně, které poukazovaly na stav společností za totality. On už těsně po „sametové revoluci“ poukazoval na kazy v naší demokracii. Bylo vidět, jak ho to mrzí, a že je vývojem zklamán. To taky asi byla příčina jeho předčasné smrti. Jeho srdce to neuneslo.

Ještě několik vzpomínek. Z dob před rokem 1968 na Karla Kryla nemám vzpomínky, nebo jen matné, myslím, že se svou kariérou písničkáře začínal v nedalekých Teplicích. Po okupaci byly jeho písničky slyšet jen do určité doby, pak byl zakázán. Dodnes mě z té doby utkvěla v paměti píseň „Bratříčku, zavírej vrátka.“

Na podzim roku 1969 Karel Kryl emigroval a působil ve Svobodné Evropě. Občas jsem se snažila tuto stanici naladit, slyšela jsem tam směsici všelijakých zvuků od vrčení až k pískání. Lidské řeči bylo rozumět minimálně. Nezkoušela jsem to nijak často, měla jsem malé děti a tím pádem i jiné starosti. Čas ubíhal, děti rostly, chodila jsem do práce, na naší velké zahradě jsme pěstovali různé plodiny pro přivýdělek, byla jsem neustále v jednom kole a o politiku jsem se nestarala. Někdy, asi v roce 1985, to už byl starší syn na vysoké, jsem slyšela z jeho pokoje známou píseň. Poslouchám (za dveřmi) a byl to Bratříček. Sedla jsem si na záchod a pootevřenými dveřmi jsem poslouchala. Na přenosném magnetofonu syn přehrával staré i nové Krylovy písně. Já seděla, poslouchala a přemýšlela, jak se mám zachovat. Nevěděla jsem, mám-li jít k němu do pokoje a co bych mu řekla? Měla jsem snad říci, že Kryla obdivuji, nebo jsem mu to měla zakázat, že z toho může mít velký problém? Tak jsem jenom seděla a poslouchala.

Jinak na to šel můj muž. Když uslyšel, co syn poslouchá, vtrhl do pokoje, z magnetofonu vyndal kazetu, šel a hodil jí do kotle. Ani já, ani syn jsme se nezmohli na slovo odporu. Já jsem jeho čin chápala, nebylo to tím, že Kryla zavrhuje, nechtěl jenom, aby syn měl problémy ve škole, aby se nemíchal do politiky. Proto jsem to manželovi nevyčítala, sama vím ze své zkušenosti, jaké to je, když i přes vynikající známky ve škole jsem mohla jít jenom na učební obor. To vše mi přišlo na mysl, když jsem dnes ráno slyšela v rádiu píseň „Martina.“ Taky jsme byli jako ta třtina, která se ohýbá.

Na koncert písniček Karla Kryla se moc těším, budou je zpívat známí zpěváci z dnešní doby. Rozhlas bude koncert přenášet, jestli bude i v televizi, nevím. I tak se těším.

JB

Za koňmi do Anglie

O našich vnučkách a jejich doslova závislosti na koních jsem již před časem psala. Dnes chci napsat o zkušenostech vnučky Barborky s koňmi v Anglii. Před třemi roky se vnučka rozhodla, že vyjede „na zkušenou“ do světa. Býval to kdysi dobrý zvyk. Mladí se naučili jazyk, zdokonalili se v řemesle a hlavně, seznámili se s životním stylem, zvyky a názory obyvatel v jiných zemích. Je dobře, že se tento zvyk začíná prosazovat. Naše generace takovou možnost neměla.

Vnučka se chtěla zdokonalit v angličtině, rozhodla se pro Británii. Také proto, že agentura zprostředkovala půlroční pobyty, roční pobyt se jí zdál být dlouhý. A jak jinak, bylo to ke koním. Říkala, že bude „óperka“ u koní. A tak se stalo. Odletěla v polovině září 2010. Díky internetu a SKYPE jsme s ní byli neustále ve spojení. Hodně fotila a fotky posílala přes Facebook. Některé z nich budu přikládat.

Místo jejího pobytu se jmenuje Stratton (doufám, že jsem to nepopletla), leží na jihozápadním pobřeží Velké Británie, vzdálené asi 100 km od Bristolu. Její zaměstnavatelé byli manželé ve věku asi 70 let. Vlastnili (dosud vlastní) velký starobylý dům, spíše panství, nevím, jak bych to nazvala, něco jako zámeček. Kromě toho mají firmu, Barborka myslí, že na zabezpečovací zařízení. Nechtěla se vyptávat, byla to prý

„security“, já bych to tipovala na hlídací službu. Vše vedla a dirigovala paní majitelka, která prý byla velice energická. Mají tři dospělé děti a mnoho vnoučat. Všichni se sjížděli na víkendy. A hlavně asi kvůli svým dětem a vnoučatům chovali koně, o které se Barborka během pobytu starala. Koní měli 12 a tři poníky.

Jak jsem už napsala, zprávy a dojmy z pobytu nám sdělovala snad denně. Byla udivena, jak tam byli lidé vstřícní, ohleduplní a důvěřiví. Snad ani ne tak důvěřiví, nevím, jak bych to nazvala, oni si ani nepřipustili, že by někdo mohl něco zcizit. I když majitelé panství byli jistě velice bohatí, nijak to nedávali najevo, nevyvyšovali se a nikdo jim také nezáviděl. U nás je to jinak. Je tady několik zbohatlíků, spíše povícero, a my ostatní jim buď závidíme, nebo jimi opovrhujeme, protože jejich morální vlastnosti nestojí za nic. Těch, kteří k majetku přišli poctivě a kterých si můžeme vážit, je minimum.

Ale to jsem odbočila. To, co ji kromě jiného překvapilo, bylo, že Angličané chodí běžně po městě v gumových holínkách. Byly sice hezčí nežli naše gumovky, ve kterých chodíme ke zvířatům, ale byly to gumovky. To bylo už v roce 2010. Proto jsem považovala za vtipné oblečení našich olympioniků na olympiádě v Londýně.

Co zamrzelo moji vnučku, byla neznalost Angličanů o naší zemi. Tohle nám například napsala na Facebook:

„Attention. Nejen že mám prý akcent jak Borat. Navíc jsem si tak dnes i připadala: Rozdíl mezi Českem a Slovenskem.....bla bla bla odpověď. A válčej spolu ty země?

Dále: Skouda je opravdu z Česka? takový pěkný auto?

A vy máte taky Mc Donaldy v Československu?

Československo opravdu nesousedí s Albánií? Ne! A s Kazachstánem?.....Shit.

Milka je ta nej čokoláda znáš jí? Je od Vás z Polska.....“

Konečně jsem se dostala ke koním. Koně, o které se Barborka starala, byli trénováni na pólo. Nejlepší trenéři póla jsou prý v Argentině. Proto tam také přes léto Argentinci trénovali. Ve skutečnosti to byl jeden Argentinec, jmenoval se Santiago a jeho přítelkyně Emma Gibson. Ema očividně nebyla roditelkou Argentinka. I jméno tomu nenasvědčuje. Pólo se hrálo nejen o víkendech, ale téměř denně. Pólová sezóna skončila koncem září a v říjnu začala sezóna honů na lišku. Argentinci odjeli a Barborka tam zůstala sama.

Hony na lišku, anglicky *hunting*, se konají také u nás pod názvem Hubertova jízda. Zatímco u nás je to spíše společenská akce, přátelé koní se setkají, popovídají, projedou se podzimní přírodou, popijí horký grog, večer v hospodě proberou, co je kde nového a přátelsky se rozjedou. V Anglii je to trochu jiné.

Hony na lišku se konají téměř denně, podle počasí. I když jsou hony na lišku na popud ochránců zvířat od roku asi 2005 v Anglii zakázány (ve Skotsku byly zakázány už v roce 2002). Zákon vešel

v platnost, přesto, že nebyl schválen horní komorou – Sněmovnou lordů. Odpůrci zákona namítali, že to je britská tradice, že to je součást kultury a také, že se tak bojuje proti škodné (liškám).

Vymysleli to tedy tak, že se neloví živé lišky. Předjezdci (ta funkce se nějak nazývá) vyznačí stopu tak, že táhnou po zemi nějaký předmět napuštěný pachem lišky. Záměrně vybírají trasu tak, aby byla náročná, to znamená přes vodní příkopy, křovisky, terénními vlnami a podobně. Asi za 20 minut se pak

odstartuje hon. Po stopě se vydají psi a za nimi jezdci.

Jak jsem napsala výše, naše Hubertova jízda je naprostá selanka. V Anglii to vystihuje přesně slovo „hunting“ – huntují se psi i koně. Vnučka se honu také zúčastnila a říkala: „Štvou se psi, koně i lidi, jede se cestou necestou, nebere se ohled na nic. Je to prostě masakr“. Dokonce jedna jezdyně, která byla poněkud při těle, koně uštvala. To byl pro vnučku asi otřesný zážitek. Ona je takový ochránce zvířat. Od té doby se honu na lišku nikdy nezúčastnila. Krátce po tom jejím zážitku jsem s ní mluvila přes SKYPE a říkala: „Nemám ráda Anglii, nemám ráda Angličany“. Ale to jí časem přešlo.

Jak jsem napsala minule, byla na koně sama. Bylo to pro ni náročné. Úklid stájí, čistění koní, a jak říkala, majitelé si potrpěli na to, aby byly všechny přezky vycíděné, řemeny naolejované, prostě vše v plné parádě. Tak uplynul podzim a blížily se Vánoce, na které se těšila, protože dostala volno a letěla domů.

Vánoce byly za dveřmi, Barborka měla letenku koupenou už dva měsíce předem. Odvezli ji na letiště do Bristolu, cestou už padal sníh. Všichni cestující byli odbaveni, jen nastoupit do letadla. V tom rozhlas zahlásil, že se jejich let ruší. Bylo to před Vánocemi 2010, kdy bylo pražské letiště zasypano sněhem, takže byl přerušen provoz. První, co udělala, že si šla zamluvit nejbližší let do Prahy. Jenomže ten byl až 27. prosince. Naštěstí byli na letišti dva studenti, jeden ze Žatce a druhý z Brna a s těmi se domluvila, že za dva dny letí letadlo do Berlína. Nechtěla už obtěžovat zaměstnavatele, aby pro ni přijeli, takže strávila dva dny na letišti v Bristolu. Byla jenom lehce oblečená, nepočítala, že by chodila mimo letiště. Měla ale čas, hoši-spolucestující jí půjčili svetr a vydali se všichni na prohlídku Bristolu. Přesně podle letového plánu 23. prosince letadlo šťastně odstartovalo. Na letiště do Berlína pro ni a její dva nové kamarády jel její táta. Všichni tak byli na Vánoce doma. Nakonec vše dobře dopadlo. Vyprávěla nám, jak malý příděl sněhu stačil, aby byla v Anglii ochromena doprava. Na sníh tam nejsou zvyklí. Prý tam ani neznají zimní pneumatiky. Nazpátek se vracela 27., to už sníh začínal roztávat.

V zimě koně odpočívali, takže práce moc nebylo. V polovině ledna odletěli majitelé do Jižní Afriky, kde mají dům a tráví tam každoročně zimu. Brali s sebou i kuchařku Petru, s kterou se Barborka přátelila. Zůstala tak v celém velkém domě sama. Byl tam ještě správce, ten ale bydlel jinde. Taky se spřátelila s veterinářkou, měla k dispozici auto, takže si nestěžovala. Musím ale obdivovat její zaměstnavatele. Ona cizinka, celkem ji neznali a nechali ji tam hospodařit v celém domě. Dokonce

ji nabídli, aby bydlela v jejich bytě, že je tam tepleji. Vrátili se koncem března, to už bylo na britských ostrovech jaro. A Barborce se blížil konec pobytu, koncem dubna se vracela domů. V Anglii se vnučce moc líbilo, z pobytu si odnesla mnoho dojmů. Říkala, že nelituje, že se vypravila právě tam, i když původně toužila podívat se do Texasu.

Jiřina Benešová

Bubeneč – téměř zapomenutá čtvrť Prahy – 2. část

Bubeneč nabízí pro vycházky velmi mnoho zajímavého a krásného. Protože je toho hodně, je nutné si udělat výběr tak, abychom si uměli představit, jakou roli Bubeneč v historii posledních století hrál – zejména v 19. a 20. století a stačily nám na to cca 2,5 hodiny, obvykle na naše vycházky vyhrazené.

Na procházku Bubencem se vydáme od stanice metra A Hradčanská a věnujeme se zejména vilové čtvrti, starému centru a průmyslové části 19. století.

*Projdeme Muchovou ulicí
k Pelléově vile, odtud Slavičkovou,
kde jsou vily Koukolovy a Kotěrovy,
okolo Suchardovy vily do ulice Pod
kaštany, nahlédneme k vile Bianca
od Kotěry, pokračujeme k rezidenci
USA – Petschkova vila, vrátíme se
do Pelléovy ulice k Lannově vile, na
Krupkovo a Sibiřské náměstí a
podél nádraží pak do
průmyslového centra Bubeneče*

Pelléova vila byla postavena v letech 1889-1890 architektem a stavitelem Rudolfem Koukolou v novorenesančním stylu. Má bohatou štukovou výzdobu a představuje reprezentační sídlo k bydlení ve stylu konce 19. století. Pojmenována byla po francouzském generálovi Maurici Césarovi Josephu Pellému (1863 - 1924), který byl v roce 1919 náčelníkem francouzské vojenské mise v ČSR a později hlavním velitelem československé armády. Od roku 1978 byla v objektu vily mateřská škola, pro kterou byly provedeny četné úpravy, nesouznící s původní architekturou.

Vila byla rekonstruována po r. 1996 šestou městskou částí za 32 miliónů Kč a v prosinci 2003 byla ve vile otevřena galerie předního českého grafika a malíře Jiřího Anderle, který zde vystavuje průřez svou čtyřicetiletou tvorbou a také svou expozici afrického umění, obsahující 120 soch a autor ji tvoří od roku 1964. V současnosti se politici rozhodli, že vila nepřináší zisk a expozice bude přenesena do rodné obce autora – do Pavlíkova u Rakovníka.

Slavičkovy ulice nám nabídne několik pozoruhodných vil – od architekta Koukoly (č. 21 vpravo), z devadesátých let 19. století v novorenesančním slohu s krásným průčelím s freskami. Dále pak Koulova secesní vila (č. 17) s prvky lidové architektury, v průčelí se sochou sv. Ivana od Vojty

Suchardy. Hned vedle (č. 15) je novorenesanční vila s freskami od Mikoláše Alše. V téže frontě se potěšíme pohledem ještě na dvě secesní vily – č. 9 je od architekta Papeže s folklórními prvky, druhá, č. 7 je vila Maškova podle vlastního návrhu (architekt, designér), je s věží, se štíty a reliéfem Madony od Ludka Wurzela. Poslední vilou vlevo je vila Suchardova č. 6. Navrhoval ji Jan Kotěra. Má dvě části – rodinnou secesní, inspirovanou lidovou architekturou, s bohatě zdobeným průčelím, mansardovou střechou s hrázděnými štíty, která je úzkým krčkem spojena s ateliérem. Ten byl postaven pro tvorbu pomníku Palackého. Okolo této vily přejdeme do **Suchardovy ulice**, kde v č. 2/284 poznáváme rukopis severské lidové architektury od Dušana Jurkoviče (vila dr. Náhlovského).

V ulici Na Zátorce nás zaujme Krausova vila od Emila Králíčka - pohled doleva (č. 3) ve stylu geometrické secese. Pak pokračujeme vpravo toutéž ulicí, mineme Wallenfelsovu vilu (č. 11) od Zascheho, vilu č. 16, kde je Ruské středisko vědy a kultury až k číslu 18 – dnes Iránské velvyslanectví. Autorem je Otakar Novotný a pro vilu využil styl holandské architektury režného zdiva. Původně měla interiér zařízen Adolfem Loosem.

Stočíme se do ulice **V Tišině**, kde najdeme hned tři velvyslanectví – v č. 4 Írán, v č. 6 Ghanu a v č. 10 Alžír. Tato vila je zajímavá tím, že je něco mezi kotěrovskou modernou (režné zdivo) a stylem art deco (geometrický dekor omítnutých částí). Průčelí je doplněno vlastními freskami původního majitele, kterým byl profesor AVU T.F.Šimon. Poslední vila na této straně je pak rodinným domem architekta Zascheho (č. 12) ve stylu moderního klasicismu. Po levé straně v č. 3 se nachází Husův institut teologických studií.

Než opustíme tuto ulici ještě se zadíváme vlevo na rohovou vilu, která už má adresu Pod Kaštany 22 – je to rodinný dům Kamila Hilberta, který má některé znaky historismu s prvky art deco a sochařská výzdoba je od Vojty Suchardy. Hilbert je znám zejména dostavbou katedrály a můžeme ho pokládat za jednoho z prvních cílevědomě pracujících památkářů.

Tak jsme se dostali na hlavní třídu Bubenče – do ulice Pod Kaštany, přímo proti nám je komplex Bianka (č. 19), který je novodobě upraven holandským investorem pro ambasádu Chorvatska. Původní vila od Jana Kotěry se Štursovými sochami byla postavena pro podnikatele Ottu Bondyho. Měla pohnuté osudy – byla necitlivě přestavěna a teprve poslední úpravy ji navrátily původní podobu. Ulice **Pod Kaštany** je rovněž bohatá na krásné vily, ale my budeme pokračovat vlevo a všimneme si Sieburgerovy vily (č. 18) na rohu s ulicí U Vorlíků. Autorem je Bohumil Hybšmann a stavba je ukázkou moderny se střídou geometrickou dekorací, se štíty z hrázděného zdiva. Pro zajímavost – Sieburger byl císařský rada a majitel továrny na nábytek.

Po cestě k Petschkově vile, která je rezidencí velvyslanectví USA uvidíme pomník hudebního skladatele Karla Bendla (1838-97), byl důvěrným přítelem Antonína Dvořáka, sbormistrem Hlaholu a dirigentem Prozatímního divadla.

Rezidenci USA obejdeme třídou Bubenečskou a neopomineme se zahledět do velmi krásných a zajímavých činžovních domů (č. 17 od Jana Petráka) s názvem „V Pohádce,“ který má dekorace s výjevy z pohádek a (č. 27 od Jaroslava Vondráka), které vznikly ještě před válkou.

Pokračujeme ulicí Ronalda Reagana, ale tam nás čekají jen hrůzy – vlevo stavba ministerstva Národní obrany z 50. let, která stojí na místě arcibiskupského gymnázia a vpravo současná developerská stavba tzv. loftbytlů na místě malé školní budovy a jsme opět v Pelléově ulici.

Tady se potěšíme pohledem na jednu z nejkrásnějších staveb v Bubenči, a to **Lannovu vilu** v novorenesančním slohu podle projektu arch. Ignáce Ullmanna a Antonína Barvitia. Značnou

pozornost věnoval Vojtěch Lanna také venkovní výzdobě budovy. Podle kartonů Josefa Mánesa ozdobil dům v lodžii venkovními freskami s námětem dětských her Viktor Barvitijs, v interiérech jsou malby Hanse Makarta, Adolfa Friedricha Menzla a Leopolda Rottmanna. Dnes patří Akademii věd a je možné ji navštívit při dni otevřených dveří – stojí za to.

Po pravé ruce máme areál s malou Petschkovou vilou a velkou barokní rezidencí, který v současné době patří Památníku národního písemnictví. I sem je možné zavítat, pokud se tu pořádá nějaká akce.

Ulicí **V sadech** se dostaneme k tzv. Kholovské chalupě, která byla původně kovárnou, ale v posledních letech necitlivou nástavbou ztratila trochu svého půvabu. Schody nás zavedou okolo krásné zahrady do Schweigerovy ulice a po levici máme poslední původní domy této ulice. Ten, ve kterém je penzion, patřil Hanuši Schweigerovi. Jsme v části centra Bubenče, které je poznamenáno stavební činností SSSR, kde velvyslanectví v 80. letech minulého století nechalo postavit nájemní domy pro své zaměstnance bez valné citlivosti a hodnoty architektury.

Ze starého centra zůstala hospoda Na Slamníku, známá svými krejčovskými tradicemi, které se dnes snaží místní obnovit a kostel sv. Gotharda – je to půvabná klasicistní stavba na místě původního gotického kostela ze 13. století. Součástí je i barokní fara. V Gothardské ulici, kterou se můžeme dostat barokní branou do Stromovky, jsou i dva zajímavé domy – bývalá pošta z r. 1820 s toskánskými sloupy (č. 2) a empírový U božího oka (č. 6) z r. 1810, ve kterém se nacházel stáje.

To už jsme na **Krupkově náměstí**, kde se nachází krásná secesní radnice z roku 1905, kdy byl Bubenec povýšen na město. Na budově jsou sluneční hodiny a znak města. V témže roce byla postavena i škola, která stavebně souvisí s radnicí a dnes patří celý objekt Obchodní akademii.

Na Sibiřské náměstí projdeme okolo moderní školy (vlevo), kterou stavělo velvyslanectví SSSR pro sovětské děti. Škola stojí na místě krásného barokního statku, ze kterého zbyla barokní brána a dva růžové kaštany. Nepomohlo, že to byl objekt památkově chráněný. Přímo na náměstí jsou pak další památníky SSSR – obchodní zastupitelství a výstavní pavilon pro průmyslové výrobky. Obě budovy ztratily svůj význam a pomalu chátraly. K našemu velkému údivu výstavní pavilon našel nové a neočekávané uplatnění – je z něho pravoslavný kostel. Nutno uznat, že velmi dobře vyvedený.

Odtud pak už nás cesta vede **Bubenečskou ulicí** kolem nádraží Bubenče, které bylo uvedeno do provozu společně s tratí Severní dráhy z Prahy do Lovosic v roce 1850. Budova se dochovala v původní podobě dodnes. Dnes projíždějí vlaky integrované dopravy. Od začátku mělo nádraží význam i pro nákladní dopravu – vedly odtud dvě vlečky. Zachovaly se pozůstatky vlečky vedoucí od holešovického zhlaví stanice) hlubokým zářezem ve vrchu Pecka do bývalé papírny v Císařském mlýně.

Kdysi honosný statek ve Stromovce, jehož centrem byl **Císařský mlýn**, se nacházel na levém břehu Vltavy mezi dnešním nádražím Bubenec a bývalým vltavským říčním ramenem. V r. 1584 vše zakoupili čeští stavové a darovali svému panovníkovi Rudolfovi II. jako poděkování za to, že přesídlil s císařským dvorem do Prahy. Císař dal vylámat skálu, která dosahovala až k Vltavě, a zřídil sem pohodlnou cestu. I mlýn a další objekty na jeho příkaz doznaly velkých úprav, o něž se zasloužil stavitel Oldřich Aostalis a dvorní kameník Giovanni Antonio Brocco. Ve skále byla vyhloubena grotta v podobě krápníkové jeskyně s rybníčkem, vše v manýristickém slohu. Později sem byla přivedena voda a říkalo se jí Rudolfova lázeň, císař se zde prý rád koupal. Mimo hlavní budovu zde byla vystavěna kamenná arkádová chodba s 22 oblouky a ochozem, spojená s grottou, která sloužila jako výstavní galerie sbírkových předmětů. Později byla přistavěna *manýristická brána*

původně označená Rudolfovým monogramem R v kruhu, stejně jako ve Španělském sále na Pražském hradě. Bránu možná navrhoval *Giovanni Maria Filippi*. Patří k ní letopočet 1606. Císař Rudolf povolil upravit při mlýně huť a dílnu k broušení a leštění drahých kamenů, v níž pracovali Peter Hübel z Krupky a *Oktavian Miseroni z Milána*. Do dneška se v ohrazeném prostoru developerské výstavby na místě bývalého mlýna uchovala prakticky pouze brána a Rudolfova grotta, umně vypreparovaná odtěžením většiny okolní skály.

V sousedství Císařského mlýna byla v roce 1830 postavena velká, **průmyslová papírna**. Údajně v ní pracoval v Čechách první stroj na výrobu papíru. Objekt nadále slouží průmyslovým účelům. Pokud obejdete objekty developerské zástavby, přijdete na můstek, ze kterého jsou vidět zbytky vlečky do papírny. Snad má být rekonstruována jako technická památka.

Projdeme Papírenskou ulicí, kde se nachází dva objekty, které nás zajímají. Mauthnerova tkalcovna byla postavena v roce 1903 za ne zcela obvyklých technických podmínek. Pozemkem totiž byl bezprostředně předtím veden hlavní kanalizační sběrač od letenského tunelu k čistírně odpadních vod, budované nedaleko odtud v Pietově (dnešní Papírenské) ulici. Mauthner musel získat zvláštní stavební povolení, aby tu mohl stavět. K ochraně musel být sběrač překryt metr tlustou betonovou deskou. Z Mlýnské a Papírenské ulice působí továrna velmi stroze. Ve vnitřním dvoře však nese zdobnou novogotickou úpravu, dokonce s romantickou "hradní" věží. Objekt je v poměrně dobrém stavu, hlavní budova, užívaná k jakýmsi provozním účelům, byla nedávno opravena. V zadním traktu se bydlí

Stará kanalizační čistírna (registrovaná památka) byla postavena podle projektu inženýra Williama H. Lindleye v letech 1901 až 1906 jako součást nové pražské kanalizační soustavy. Byla zřízena k čištění pražských odpadních vod mechanickými způsoby, cezením a usazováním. Objekt tvoří provozní budova se strojovny, včetně strojovny s funkčními parními stroji firmy Dříve Breitfeld & Daněk, pod provozní budovou pak vlastní technologie v členitém podzemí. Středem podzemí je mohutná prostora s bazénem lapače písku. Mezi provozní budovou a plavebním kanálem pak leží podzemní usazovací nádrže. Podzemí je nádherně provedeno z červených kanalizačních cihel a představuje naprosto jedinečný soubor chodeb, sálů, kleneb a otvorů.

Čistírna byla v provozu do roku 1967, kdy ji definitivně nahradila nová čistírna na sousedním Císařském ostrově. Roku 1991 prohlásilo Ministerstvo kultury na návrh Českého svazu ochránců přírody celý areál staré čistírny registrovanou kulturní památkou. V současnosti vzniká zejména ve strojovnách a v podzemí, přičiněním Nadace ekotechnického muzea, za podpory podniku Pražská kanalizace a vodní toky a ve spolupráci s Národním technickým muzeem, expozice technické ochrany životního prostředí. Jejím nejcenějším exponátem bude sám objekt. **Zachovalá stavba staré kanalizační čistírny v Bubenči je nejstarším dochovaným zařízením toho druhu v Evropě, unikát industriální architektury, jedinečná ekotechnická památka světového významu, zajímavá nejen z hlediska architektonického, ale i technologického.**

Tady naše vycházka končí – ale stojí za to navštívit i další místa v Bubenči, to však vyžaduje hodně chození a delší čas, tak až někdy jindy.

Eva Zbořilová

♣ Zajímavosti

Význam barev:

Zelená se vyskytuje v hojné míře v přírodě, často se tedy označuje za barvu přírody. V pozitivním smyslu je barvou nových začátků a hojnosti života, rovnováhy a vnitřního klidu. Často se používá při léčení a pro uklidnění při nervových onemocněních. Zklidňuje náladu člověka a proto je vhodná pro dekoraci ložnic či koupelen.

Znáte?

Kdo je blboun nejapný???

DODO - vymřelý holubovitý pták se zavalitým tělem a zakrnělými křídly i ocasem, *Didus ineptus* dříve zvaný blboun nejapný.

Lumír Klimeš, Slovník cizích slov, SPN 1994

Nový občanský zákoník – stručně o právní úpravě dědického práva

Základní cíl nové právní úpravy občanských práv spatřují autoři občanského zákoníku „ve vytvoření standardního občanského zákoníku kontinentálního typu, s respektem k tradici středoevropského právního myšlení“.

Jedná se o rozsáhlou právní normu, praxe ukáže, jak dlouho bude trvat, než se s ní všichni ztotožní, jak ji pochopí a jak se ji naučí používat.

Jedním z témat, které budou vyžadovat mnohé výklady a prováděcí předpis je i právo dědické.

Právní úprava dědického práva v občanském zákoníku platném do 31.12.2013 zahrnovala 41 paragrafů, nová platná právní úprava zahrnuje těch paragrafů 245 (§§ 1475 – 1720), rozdělených do osmi dílů. To svědčí o tom, že současná platná právní úprava je velice obsáhlá a není možné ji stručně komentovat a to i s přihlédnutím nejen k jejímu rozsahu, ale i k množství nově používaných výrazů a termínů, které by bylo nutné nejprve vysvětlit. Z těchto důvodů zmiňuji pouze základní ustanovení a to ve velice obecné poloze. V praxi je vše složitější, v jednotlivých situacích je třeba brát v úvahu mnoho souvislostí.

Dědické právo upravuje přechod majetkových poměrů zemřelého člověka na jiné osoby, je to právo na pozůstalost nebo na poměrný podíl z ní.

Platná právní úprava, na rozdíl od té předešlé, posiluje volnost zůstavitele při rozhodování o svém majetku pro případ smrti, a proto uvádí mezi dědickými tituly na prvním místě dědění podle pořízení zůstavitele, poté následuje dědění ze zákona. To by mělo garantovat zůstaviteli volnost ve

volbě dědice, ovšem s obvyklým omezením ve prospěch nepominutelných dědiců. Posiluje tedy volnost zůstavitele při rozhodování o svém majetku pro případ smrti. Nepominutelným dědicům však náleží z pozůstalosti vždy poměrný díl. Nepominutelnými dědici jsou vlastní děti zůstavitele, které musí dostat vždy část svého zákonného podílu (zletilé alespoň $\frac{1}{4}$ a nezletilé $\frac{3}{4}$), nedědí-li, dědí jejich potomci.

Pozůstalost je třeba chápat jako jmění zůstavitele k okamžiku jeho smrti, dědictví je ta část pozůstalosti, která připadá jako jmění osobě, která je dědicem. Dědic je osoba, na kterou přechází dědické právo.

Dědit může jen osoba způsobilá být dědicem. Dědická nezpůsobilost vylučuje osobu, která se dopustila vůči zůstaviteli a jeho rodině tak těžkých poklesků (úmyslného trestného činu, donucení k projevu poslední vůle), že by její podíl na dědictví odporoval zásadám spravedlnosti a obecné morálce. Důvody dědické nezpůsobilosti se do značné míry kryjí s důvody vydědění. Vydědění předpokládá aktivní projev vůle zůstavitele a připadá v úvahu pouze u nepominutelných dědiců. Naproti tomu vyloučení dědice z dědění pro jeho nezpůsobilost, zahrnuje všechny osoby, které přicházejí v úvahu jako dědici jak z posledního pořízení, tak ze zákona. Nezpůsobilost dědit nezasahuje u dědiců ze zákona jeho potomky. Za „nehodného“ dědice nastupují jeho potomci.

Zákon výslovně vyjadřuje základní právní pravidlo, že dědic má právo dědictví odmítnout. Kdo nabývá dědické právo, musí uvážit, zda je chce nebo nechce přijmout. Dědictví není nezbytné vždy přijmout. Je možno dědictví odmítnout, a tím odmítnout nejen práva ale i povinnosti. Dědického práva je možné se předem zříci smlouvou uzavřenou se zůstavitelem – tedy ještě za jeho života. Po smrti zůstavitele je možno dědictví odmítnout před soudem výslovným prohlášením, dále je možné se před soudem vzdát dědictví ve prospěch jiného dědice.

A jak je dnes upraveno nabývání dědictví?

Pořízením zůstavitele o pozůstalosti - ustavení dědiců samotným zůstavitelem:

- ze závěti – to je nejobvyklejší způsob, vyžaduje se písemná forma a to buď sepsaná vlastní rukou zůstavitele nebo formou veřejné listiny. Je zcela na vůli zůstavitele kolik dědiců určí a jaké podíly jim stanoví,
- dědickou smlouvou – zůstavitel jí stanoví dědice a dědic dědictví ve smlouvě uvedené přijímá. Dědická smlouva vyžaduje formu veřejné listiny. Je to dvoustranný právní vztah a není možné ho tedy měnit jako závěť, která je pouze jednostranným projevem vůle zůstavitele,
- odkazem – ten zřídí zůstavitel tak, že v pořízení pro případ smrti nařídí určité osobě, aby tomu, komu něco ze svého dědictví odkazuje, byla tato část dědictví vydána. Tento způsob je využíván k dobročinným a obecně prospěšným účelům. Odkaz na rozdíl od dědictví nepotvrzuje soud., právo na odkaz je uplatňován vůči dědici přímo. Příjemce této části dědictví nepřejímá zároveň i dluhy zůstavitele.

Děděním ze zákona – v případech, kdy nedědí dědic povoláný pořízením zůstavitele pro případ smrti, nastupují dědici podle zákonem stanovené posloupnosti

Nová právní úprava rozšiřuje počet dědiců ze zákona a dělí je do šesti tříd:

- v první třídě dědí zůstavitelovi děti a jeho manžel, nedědí-li děti, dědí vnuci,
- ve druhé třídě dědí manžel, zůstavitelovi rodiče a ti kdo s ním žili nejméně rok ve společné

- domácnosti,
- ve třetí třídě dědí sourozenci a ti kdo s ním žili nejméně 1 rok ve společné domácnosti, nedědí-li sourozenci, dědí jejich děti,
  - ve čtvrté třídě dědí prarodiče,
  - v páté třídě dědí prarodiče rodičů,
  - v šesté třídě dědí děti dětí sourozenců a děti prarodičů.

Nabytí dědictví osobě, jejíž dědické právo bylo prokázáno, potvrzuje soud.

Těchto pár poznámek pouze pomůže vytvořit si představu, jak je dědictví upraveno v novém občanském zákoníku a také může být inspirací pro snahu o hlubší poznání této problematiky.

JUDr. Jana Šikulová

♣ Zábavný koutek

Do povídání o Bubenči v minulém čísle byl zanesen šotek a jen jedna posluchačka - čtenářka se ozvala a šotka našla. 😊 Doufám, že nemáme jen jednu čtenářku. 🏠

Rudolfova štola - spád štoly je 110 cm (rozdíl výše hladin Vltavy) - nikoli 110 m. ☀

Čtěte barvy správně podle názvu:

ČERVENÁ MODRÁ ŽLUTÁ ZELENÁ FIALOVÁ ŽLUTÁ ČERNÁ BÍLÁ

Doplňte do mezery ve slovech vhodné písmeno:

DR K, DO LAD, KL D, PO RAZ, OL J, KÁ EN, KL D, PE KA, VE A, SK VA
ZD AVÍ, KR K, PO LAD

(K O I K Y I M A P E P E K A)

Křížovka

1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

1. vzácnost
2. ochránce přírody
3. umístění
4. příšera
5. lem
6. lože

(K I U P)

Vytvořte z těchto slov příběh a pošlete do dalšího čísla Blog klubu:

Lod', kůň, židle, vaříč, mléko, mangusta

Uzávěrka pro příští číslo je 26.5.2014

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů U3V FF UK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Příští číslo, pokud pošlete příspěvky, vyjde koncem května – předem děkujeme za spolupráci.

Praha 25. března 2014